

vñ apls ad coz. xi. Quis infirmatur
7 ego ñ infirmos. Inuidi uó uidentur
esse peiores porcis. Porci eni porco qui
occiditur opaciunt. *De inu. remedus 5 per*

Sequitur de remedus *cau inuidie. iii.*
Itra uiciu inuidie. 7 possit esse inu.
remedia. Primu remediū 7 q homo po
nat amorē suū in illis bonis que possit
heri a pluribz ita q ab unoqz pleue. vñ
gñ. Qui faucibz inuidie carere desiderat
illam hereditatē appetat quā numerus pos
sedenciū ñ angustat. Idem uir uult per
h qd in terris nich appetit alienis pfect
tibz inuide nescit. Scdm remediū est me
ditatio eoz que suadent nobis dilectionē
fratnam que sūt. inu. Primū 7 fraternitas
naturalis que 7 inter hoies. Omñ eni dese
debant ab uno pre 7 ab una mre. Omñ
anglos creauit dñs simul hoies uó no
luit descendē ex uno patre 7 ex una mre.
ad iudicariū dilectionis. Scdm 7 frui
tal spūalis que 7 inter xpianos. qz nati
ex uno patre do. 7 ex una mre ecclia. et
eandē hereditatē celestem diuisiui sūt
7 qūto plures diuident eam. tanto maior
erit portio unū cuiusqz eoz. Vix possit ple
ne ostendi quantū aliqz habebit gaudiū
de glā unius qui secū erit saluus. Tercū
est societatis spūalis que 7 inter fideles.
Socij eni sunt in lucro 7 in dāpno. Qv
tū 7 qd ipsi sunt mēbra unū corpis. cui
corpis caput 7 xpc. vñ ad ro. xii. Sicut i
uno corpe multa membra hēm. omnia
aut membra ñ eundem actū hñt.

ita multi unū corp' sum' in xpo. 7 j. ad
coz. xii. Siquid patitur unū membrū
opaciunt oīa membra. Tercū remediū 7
meditatio eoz que ualent ad iēptum
pprie excellencie. vñ illa que dca sunt in
tractatu de supbia itra amorē ppe excelle
cie p oleqns ualent itra inuidiam. Quar
tum remediū 7 consideratio amaritudinis
que inuidiam conuitatur. 7 multiplicat
dāpni q ex ea puenit. amaritudo illa est
uelut acetum quo ignis grecus inuidie
extinguit. Solet ignis grecus cū arena
7 aceto extingui. Sic inuidia ex consideratōe
instruuitatis quā hñt 7 aceto amari
tudis que est cū ea extinguitur. Dāpnū
7 qd ex inuidia puenit ualeat ad extirpa
tiōē inuidie 7 7 dāpnū unū amissio
pximi sicut dicitur 7 prius. Aliud dāpnū
est q inuidus p q dissolutus est a certis
membris ecclie non uiuificatur a spū scō
sicut aīa ñ uiuificat mēbrū p q quā a
corpe separatu est. 7 humor ñ transit ad
ramū pscum ab arbore. Preterea sicut in
uidus ñ uult imunicare pximo bona
sua. sic nec 7 dignus q dñs imunicet ei bo
na sua. *Incapit de ira 7 de huius qualiter ad*

Post supbiam 7 inuidiā *dec. q. 1.*
dicendū 7 de ira. qz tam supbia
quā inuidia frequēter est occasio ire. De
ira uero tractabim' hoc m. Primo pone
mus ea que ualent ad decet' ire. Scdo di
uisas diuisiones ire. Tercas agem' de peccat
que ira secunt. Vltimo de remedus itra
iram. Iram uó intelligimus appetitum

uindicta. Ad detest. uo. ue. primo uale
 possunt uba sacre scripte que nobis dis
 suadent illa. de quibz aliqua ponamus.
 Gen. xlv. Ne uiscamini in uia ubi insinu
 atur causa quare factum sit uasci. Verbū
 enī illd. z. ioseph ad frs suos uiros ad pa
 tre. Sic z. nos frs sumus in uia ad patre
 nr̄m celestem z. iudicē tendentes qui iusti
 ciam nobis plenarie exhibebit. Singulis
 diebz unā magnā dietam facim' ad iudi
 cem magnū. z. itō debemus esse in pace.
 Vñ q̄. v. Esto silenti ad uersario tuo ci
 to dum es in uia. ne forte tradat te ad u
 sarium tuum iudici. z. iudex tradat te mi
 nistro z. in carcere mittaris. Am dico t
 n̄ exies inde donec reddas nouissimū qua
 drante. It̄ leui. xix. Non querat ultione
 ne memoreris iniurie ciuium tuoz. z. Job
 xxxvi. Non te super ira ut aliquē oppri
 mas in quo uō insinuat. qd̄ ira hos
 tis sit impugnant nos. Magis timē debent
 supari ab ira quā a quocūq; hoīe. Quicq;
 enī potest in ferre iniuriaroz minus z.
 quā mors aīe cuius causa z. ira. It̄ eccl̄ vii
 Ne sis uelox ad uiscendū. z. jo. j. Sic oīs
 homo uelox ad audiendū tardus autem
 ad loquendū. z. tardus ad iram. Uelox
 ad iram dicitur quis dupliciter. Vno modo
 qua uelox est ad salendū in ignem ut de
 facili enī uiscatur. Alio m̄ dicitur aliquis
 uelox ad irā. sicut equus dicitur uelox ad
 calcaria. z. bos ad stimulū multū uelox ē
 ad iram. qui iratus stimularis trāsit
 chaos magnū q̄ est inter iram z. pacem

z. inter odium z. amorē. cū ista a se mag
 ime distent. Iraria enī sunt. Multum
 uelox est ad iram. qui q̄ in puncto trāsi
 lit a porta paradysi s. grā ad portam
 inferni. s. ad peccm mortale dicitur porta
 inferni. q̄. xvi. Et porte inferi n̄ p̄uale
 bunt aduersus eam. sicut enī z. mediū
 inter peccm mortale z. infernū nisi corp?
 qz si discedat a corpore tam sacro est i infer
 no. Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos z
 in puncto ad inferna descendunt. Bene ue
 lox est ad iram qui stimulat' ira prius
 salit quā attendat qz saliet. qui in odium
 cadit in foueam ualde p̄funda saltū facit
 It̄ in eccl̄ ix. Aufer iram a corde tuo. Aufer
 renda z. ira a corde. qz z. q̄ tempestas me
 tem q̄ quodā grandine destruent. Sic to
 cer gg. Vñ sicut tempestas timet uinet
 sic ira timenda est cordi. Auferenda z. ira
 a corde qz z. ignis infernalis bona anime
 exurent. p̄. vi. sicutq; pot' homo abscō
 dere ignem in sinu suo ut uestimenta
 eius n̄ ardeant. Ita z. de illis serpētibz
 ignis nequissimis de quibz legit' in nu
 xxi. qui uexauerunt filios isrl' in deserto
 z. hodie multos uexant in deserto clauit.
 Et z. hostis auferent se ipm homini sicut
 supbia auferit hoīem dō. inuidia p̄xim.
 sicut dicit magi hugo de scō uictore. Au
 ferenda z. ira a corde qz ad modū tra
 bil impedit oclm̄ mentis. Vñ impedit irā
 animū ne possit cernere uerū. Vñ cū
 festucam de oculo copis festinem' aufer
 re de oculo cordis. anrū z. quō homo qui

rabem ire h̄c in oculo uult alios iudicare
 ⁊ corrigē. Vñ q̄. vii. ypocrita ecce primo
 rabem de oculo tuo ⁊ tunc uidebis ecce
 festuca de oculo fratris tui. It̄ ec̄. xi. Omnis
 inuare primum ne memineris ad ro. xii. flo
 lite esse prudentes apud uos metipfos nulli
 malu p malo reddentes. Vñ dñs amicos su
 os p̄f̄e bonitatis esse ⁊ p̄f̄e nobilitatis ut
 nec rusticitas aliquo in ex eis exeat. Curia
 les ⁊ nobiles hui mundi parū nobiles
 sunt qui nullū malu faciūt ul' rusticitatē
 nisi ipse eis plus simile fecerit q̄ distat n̄
 p̄f̄e esse nobilitatis. Cum enī exire non
 possit de sacco n̄ q̄ in eo est ⁊ rusticitas ex eis
 exeat rusticitas prius in eis erat. Sp̄nam n̄
 liliū se ostendit esse aīa illa que a p̄rio
 uiculis puncta primum p̄ungit. n̄ talis est
 amica xp̄i. Vñ can̄. i. Sicut liliū in
 sp̄mal ⁊ c. It̄ ad ro. xii. Non uos defendē
 tes h̄m̄ s; date locum ire. cū uia ignis sit
 ab uacundis debem' nos elongare si n̄ uo
 lumus ab eis exuri. It̄ in eodē. Non uincat
 a malo. A malo uincatur qui malus effi
 citur ⁊ malicie subiectus fit. **Q̄ modis dis**

Sec̄do pot' ualere ad decess' placeat uia dō. n.
 hui' uici si ostendat' quom' ira displice
 at dō. ⁊ quō placeat dñs ⁊ quō noceat suo
 subiecto ⁊ pximo. Ad pxim' facit illd ec̄.
 xxvii. Ira ⁊ furor utraq; execrabilia sūt
 ⁊ suplet in t̄h. in oculo dñi. Quinq; de
 causis displicet multū ira dō. Primo q̄
 hospiciū eius turbat. Vñ ephe. iiii.
 Nolite irritare sp̄m sc̄m. ḡg. Dum ira
 animū pulsat sp̄y sc̄o habitatiōe suā

turbat. imo q̄n; patre ⁊ filiū ⁊ sp̄m sc̄m
 de hospicio suo expellit ⁊ dyablm intro
 ducit. sicut in pace f̄s est locus dñi sic in
 ira locus dyā. Sec̄do ymaginē eius in tem
 plo dissipat. ⁊ ymaginē dyā loco eius po
 nit. Vñ sup illd Job. v. Vñū stultū in
 ficit iracundia. die ḡg. q̄ mansuetudo i
 nobis ymaginē dñi seruat qui semp tran
 quillus ⁊ s; ira dissipat que multas uirtu
 tibz p̄uar. qd quietem mentis tollit sp̄e
 sc̄s ibi n̄ quiescat. Qd aut' displiceat deo
 cū ymago eius in hoīe dissipatur ostēdi
 pot' p hoc q̄ dicit aug' sup illd ps. In ciui
 tate tua ymaginē ipsorū ad nichilū re
 diges. Aug' merito quide ymaginē ipsorū
 ad nichilū rediger' d̄s in celesti ciuitate
 qz ipsi in sua terrestri ciuitate ymaginē
 eius ad nichilū redigerunt. ⁊ p̄ h̄ qd
 tm̄ peccm̄ reputaretur. si aliquis ymagi
 nem crucifixi in ec̄cia dissipat; ⁊ ydolum
 alicui' demonis loco eius ponit. Tercio
 displicet ira dō qui templa in cendit. ps.
 In cenderunt igni sc̄arum tuū. ⁊ i. ad
 cor. x. Nescitis qz templū estis uos ⁊ sp̄e
 dñi habitat in uobis. Siquis aut' templū
 dñi uolauit dissipet illū d̄s. Quarto q̄
 nullū uicū magis d̄c̄p̄nt dñm quā ira.
 Hoc uicū apte d̄c̄ra dñm erigit se. vnde
 ad uatū hoīem uidet' p̄nē illd Job. xv.
 c̄c̄tendit ad uersus dñm manū suam. ⁊ cum
 omnipotentē roboratus est. ciuitatē ad
 uersus dñm erecto collo. homo iratus dñm
 ip̄m contumelios afficit ⁊ uicitur expuere
 in faciem ei'. Job. xxx. In faciem meam

aspicere n̄ uerentur. Quanto displicet deo
ira qz dō aufert comū suam in homine.
7 dyablm facit dñari ibi. homo uacund
qd am̄m dñm se facit. dñi uindictā usurpat
sibi quā dñs retinuit sibi. michi uindictā
tam ait dñs ad ro. xii. 7 deut. xxx. mea 7
ultio. Vñ in uital patrū cum quidā fr̄
uenisset ad abbem philosū 7 diceret ei q
ueniret uindicare se de quodā fr̄ qui
dixerat sibi contumeliam. incepit orare
philosus abbas in hunc modū. Ds iam
nobis n̄ est necessari ut p nobis sollicit
sit. qz nos ipsi sicut fr̄ iste dicit possu
mus 7 uolumus nos iudicare. qd cū fr̄
audiuit penituit. **Quid placeat dyā. iij.**

Quatuor uo de causis de causis. iij.
placeat ira dyabolo. Primo qz ual
de potens est ad impugnationē homi
nū 7 destructionē boni. Est enī ira ignis
spūalis. Vñ sicut ignis materialis potens
est ad destructionē quā elemēta alia
7 idō maleuoli qui multū uolūt destru
ere terrā inimicōz suoz igne pugnat.
Similē 7 demones in inferno. Sic ignis
ire potens est ad destructionē bonoz
dñs 7 ignem amoris accendē uoluit in
mundo isto ad destructionē regni dyā.
De ire spūali pot̄ intelligi illd iohel. j.
Ad te dñe clamabo qz ignis comedit spe
ciosa deserti. Pulchriorē enī partē deser
ti mundi magis exurit ignis iste infer
nalis s. nobiles 7 diuites. Vñ xviiij. eccl.
Scdm ligna silue sic ignis exurdesert. et
scdm uirtutē hoīs sic uacundia illius erit.

7 scdm substantiā suam exaltabit irā
suam. ita in exercitu dyā incendiaria ē.
ipsa causa 7 alioz incendiarioz. Scdo
placeat ira dyā qz cecitate facit in hoīe
que multū placet dyabolo. Sicut enī ce
lesti regi acceptus ē minister intelligens
pū xvij. sic dyā acceptus 7 ministr̄ cecus
ipse 7 simul coruo qui uenit ad caduū
p̄mo occurrit ad oclm. Sic dyā p̄mo uult
hoīem excecāre sciens q p̄ea poterit p
cipitare eum in foucā peccati ad uolūta
tem suam. Vñ in uital p̄m dixit quidā
senex. Qñ opuntur ocli aīalī tūc currit
ad molendū. alioqn n̄ ambulat mar
cure mole. Sic dyā si cooperat oclm
tis in omne peccm hūliat hoīem. Tercio
placeat ira dyā qz p iram multū dñatur
dyā hoī. Non timet enī facē homo irā
q dyā p̄cipit ei qntum cūqz peccm sit
n̄ parcat uyon qñ qñqz eum in ignem
picat. Ipsi dō 7 mri eius n̄ parcat qñ
contumelias eos afficiat. Vñ ad ipm potest
spali referri illud pū xvij. Expediit ma
gis irse occurrē rapit scibz quā fatuo
dfidenti in stulticia sua. Quarto placeat
ira dyā qz h̄ peccō n̄ lucratur dyā hoīs
unū 7 unū s. totam domū unā ul nullā
ul patriam. homo uacundus 7 uelut ser
pens ignē ore uomens exurit illos igne
re qui sunt iuxta. Vñ pū vij. Iracund
puocat riyas qui aut̄ pacens 7 mitigat
sulcatat. Iracund enī uir puocat ore
uelud canis alios mordendo. ul latruncu
suo alios ad nā duertendo. **Quod ira**

multa mala & magna infert homini. iij.

Proximo & multum nocet ira. fere enim omnia mala que inferunt homines inuicem procedunt ex ira. Secundo multum debet homo se temperare ab ira. quia nisi hoc fecerit in tolerabilibus & hominibus. xxvii. p. Graue est saxum & onosa & arena. & ira stulti utroque grauior. & in eodem capitulo. In petri dicitur spiritus sustine qui poterit. & xxv. ecc. Super plumbum quod grauiabitur & quod illi aliud nomen quam fatuus. arena & salem & massam ferri facilius ferre quam hominem imprudentem. et fatuum & impium. xxvii. p. Spiritus ad ualendum facile qui poterit sustinere. homo iracundus precipue onerosus & amicus suis & familiaribus. Vnde xxvii. p. Holi esse amicus homini iracundo. *Quod familiaritas iracundi non sit querenda triplici ratione. v.*

Tripliciter autem ratione non debet homo querere amicitiam & familiaritatem hominis iracundi. Primo quia parum durat talis amicitia ignis enim ire oburit in eo uinctum amorem. Secundo quia homines iracundi sunt uelut lignum ignitum quod consuevit exurere ea que tangit. Tercio quia sunt uelut lignum spinosum quod pungit amplectentes se. Secundo familiaris amore amplectendi non sunt. licet aliquis amet omnes arbores quas habet spinosas tamen libenter declinat. Sic licet omnes homines amandi sint tamen familiaritas iracundorum declinanda est. *Quot modis ira noceat proprio subiecto. vi.*

Proprio subiecto ualde nocet ira. & hoc multis modis. Primo nocet corpori. Vnde ecc. xxx. zelus & iracundia minuunt dies. Nocet & possessionibus. Vnde xx. ecc. Oburgatio & iniuria ad nichilabitur substantiam. homo iracundus per alapa una quam amittit centum libras. Secundo nocet anime & hoc multipliciter. Primo excecando eam. Vnde Job. xvii. Caligauit ad indignationem oculus meus & pupilla. Super cecidit ignis & non uiderunt solem. Ignis ire non punitur sole iusticie uide. Item turbatur & a furore oculus meus. Phis. Duo sunt maxime scitaria consilio. festinancia & ira. Secundo nocet anime ira omnia bona ei auferendo. Auferit enim homini ira misericordiam. Vnde in ps. xxvii. Ira non habet misericordiam nec erumpens furor. Causa huius quod ira non habet misericordiam & hoc quia est inquisitrix uictorie. Ire enim finis & uictoria. Auferit enim ira homini ueram iusticiam. Vnde Ia. j. Ira uiri iusticiam dei non operatur. Vbi dicit glossa. Qui iratus iudicat & si iusticiam iudicat tamen animam exanimat iusticiam in qua perturbatio non cadit non potest imitari. Sap. xv. cum audiat uirtutum cum tranquillitate iudicet & super illud Job xxxvi. Non te super ira dic glossa. Si ira correctore superat aut opprimat quam corrigat. & sub specie zeli iusticie furor est. Zelus iusticie qui est quasi ignis lampadis arde debet de oleo misericordie & sicut ignis lampade sine oleo destruit. sic zelus iusticie cor ho-

minis destruit n̄ assit oleum m̄ie. leḡ
 de dño ihu xpo. luc̄ xxv. q̄ ipse ad de
 structionē iherl̄m quā ex zelo iusticie
 facturū erat p̄us fleuerit. Tercio ira
 nocet aīe omnia mala introducendo.
 Vñ sup̄ illd̄ puer̄ uy. Iraam̄ puocat
 rixat. diē 610. Janna omnium uicioꝝ ira
 cundia qua clausa uirtutibz intrinse
 cis dabitur quies apta ad omne scelus
 armabitur anim̄. 7 p̄u. xxix. Qui ad
 indignandū facilis est erit ad peccata
 peluoz. Dāpn̄um q̄ facit ira homin̄
 ostendit salōn̄ xix. p̄u. dicent. Qui in
 patient̄ 3̄ sustinebit dāpn̄um. **De tri**

plici dāpno qd̄ puenit ex impaciencia.
 Primum dāpn̄ū q̄ sustinet impaciēs
 est dāpn̄um p̄dite paciē. Sedm̄ 3̄ dāp
 num eoz que lucrant̄ est; si sapienter
 sustinuit; inuicem. Velut enī lapidi
 bz p̄ciosis obruiū cū in uire nobis i
 ferunt. Tercū dāpn̄ū 3̄ amissio sui
 ipsius. Impaciens se ip̄m p̄dit. sic paci
 ent̄ se ip̄m seruat. Vñ dñs̄ in ex̄. In
 paciencia n̄ra possidebitis aīas ur̄as.

De hys quibz iracundus paratur. vii.
Tercio pot̄ ualere ad detest̄ ire si iraci
 dus diuersis gn̄ibz rerū p̄paretur. Vñ
 notand̄ q̄ homo iracundus 3̄ uelut homo
 ligneam hūi domū cui qñz accidit quod
 in uespe est diues 7 in mane nich̄ habz.
 qz ignis abstulit sibi totū. ita homo ira
 cundus ad sibilum unū uerbi grām quā
 habebat p̄dit dū in uiam ul̄ in odiū
 cadit. Ico dicit̄ ec̄c̄. ii. Ve hys qui p̄dide

runt sustinenciam. Homo 7 iracundus
 q̄ demoniacus ul̄ arrepticus est. Vnde
 figurari pot̄ p̄ demoniacū illū. de quo
 legit̄ m̄. ix. maḡ artuli 7 filiū meum ha
 bentē sp̄m mutū. qui cū eum apprehē
 rit alludit eum 7 spumat 7 stridet den
 tibz. m̄. viii. leḡ q̄ occurrerunt dño duo
 habentes demonia de monumentis exeū
 res seu nimis ita ut nemo poss̄ transi
 re p̄ uiam illam quibz satis assimilāt
 homo iracundus. Itē homo iracundus
 qñ iratus 3̄ est uelut olla nimū hñs
 ignē que ebulliendo emittit q̄ in ea
 erat. Vñ xv. p̄u. Cor fatuoz ebullit stul
 ticiam. Itē homo iracundus est hō insa
 nus licet n̄ sit mania eius insania. Vñ
 orati. Ira furor breuis 3̄. It̄ ph̄s. Irrogata
 in iura eius 3̄ insania qui facit. Auḡ
 insanus 3̄ qui in se ip̄m man̄ inicit
 qui gladio ire ul̄ ody se ip̄m interficit.
 Homo in se iracundus est uelut cāmus ig
 nem ex se p̄ducens ad impetū uenti se
 cundū iosephū. Sic iracundus ad uentum
 sup̄bie ignē ire ase p̄ducit. Homo 7 ir
 acundus 3̄ uelut aper in gladiū ire ul̄ o
 dy se ip̄m in pingent. gladius dyā est
 ira ul̄ odiū. **De stulticijs iracundi 7 q̄ ir**

acundus stultus sit irā recipiendo. conseruā
Quarto loco pot̄ do. uindicando. viii.
Ualere ad detestationē ire si osten
 datur quanta stulticia laborat homo
 iracundus qui n̄ uult odiū dimitte sed
 uult se uindicare. Et possit assignari
 multe stulticie illi. Prima eius stulticia

est qd ipse uult sanare uulnus suū de
alieno uulnē. ⁊ sanitatē querit in alia ī
firmitate in alieno malo querit domum
suū q̄ idem est ac si aliquis in igne q̄
rat aquam ⁊ in spinis uual ⁊ in tribu
lis ficut. hanc stulticiam insinuat nob
aug⁹ dicens. Iesus ⁊ inuiriā passus uī
dicari uult q̄ pena cuiq̄ p̄desse possit
aliena. de aliena pena querit sibi medi
camentū ⁊ acquirit grande tormētū.
Secūda stulticia est qd ipse uult se uindi
care cū p̄cio sue aīe. ⁊ interdū corpis
⁊ cū labore multo ⁊ expensis. ⁊ n̄ pot̄
tū uindicare se ad plenū. maior enim
uindicta quā ipse sumē pot̄ est mors
afini hostis sui. s. corpis. Vñ p̄ xi. Re
dial reddā malū p̄ malo. s. expecta dñm
⁊ libabit te. Liberabit in quā a labore
⁊ expensis. ⁊ p̄cio corpis ⁊ aīe ⁊ debito
gehennē cui te obligares uindicando te
m̄ia in sanā qd homo uelit se occide
re ut afinū hostis sui occide possit. si aut̄
expectaret dñm dñs uindicaret eū ple
ne hostē eius in infernali patibulo af
fligendo. Non oportet qd aliquis appe
tat uindictam de hoste suo qui sibi in
uiriatus est. qz nisi penituerit dñs tā
tam uindictā sumet de eo qz totus mun
dus faciabitur inde. Vñ in fine ysa. V
nus eorū n̄ morietur ⁊ ignis n̄ exingue
tur ⁊ erunt usqz ad sacietatē uisionis oī
carni. Stultus ⁊ ita in misericordē qn̄ com
passione moueri poss; circa illos qui cru
ciabitur in inferno. si sceret qualis ⁊

285 210
crucianus ille. Vñ legitur xv luc. de diuure
illo qui ita fuerat sine misericordia qd opamē
fuit fr̄ib; suis timent ne uenirent in locū
tormētōz. Exertus enī erat cruciatū in fer
nalem. si quis singulis horis membratū di
lamaretur ipse n̄ tantā penam sustineret
quantū ille qui cruciatur in igne inferna
li. It̄ si totus mund⁹ ex cogitaret quō pu
nirer aliquē ⁊ ille poss; totū sustine ipse n̄
posset eū punire quantū dñs punit u
no uerbo. qn̄ dicit. ire maledōi in ignem
eternū. nisi sceret dñs cruciatū illū ita q̄
uom esse n̄ sustinisset cruciatū passionis
ut nos essem⁹ liberi a cruciatu illo. Tercia
est stulticia qz ipse fugit pontē p̄ quē ipse
necesse h̄t transire alioquin p̄bit. ⁊ qz
hec stulticia sit magna ualde. sic pot̄ ostē
di. Duo h̄ntes capitales inimicitias ad in
uicem transiri sūt p̄ quendā pontem
qui iam prior ad pontē uenit cogitat qz
destruet pontē odio sui hostis. s. ex alta
parte uidet qz si pontē destruxerit ille
ex necessitate p̄bit. hostis uō nichomin⁹
transibit si post h̄i deliberationē pontem
destruxerit. nunqz in sanus reputand⁹ est.
Simili stulticia laborat qui delinquenti in
se n̄ uult dimittere. Pontē enī p̄ quē si
mus ex necessitate transiri ad dñm ex quo
peccauimus m̄ia est. hunc pontē sibi f̄ā
git qui m̄iam negat primo qui in eum
delinquit. Iudiciū enim sine m̄ia illi qui n̄
facit m̄iam. Ia. ii. Proxim⁹ tū nichomin⁹
ad dñm pueniet si fecerit qz in se est. Q̄ta
est stulticia qd ipse uult se occide ut tu

tunicam hostis sui possit dilacerare. tunica
hostis ipsius caro eius est. vñ in ps. Con-
cidisti sacculum meum etc. Saccus uocatur ibi ca-
ro xpi. Si autem caro xpi saccus erat. uesti-
tis humilis. multo fortius caro cuiuslibet
potest dici uestis. vñ qui animam suam occi-
dit ut corpus hostis sui ledat. per dicta stul-
ticia laborat. hanc stulticiam ostendit au-
g. sup illud ps. Gladius eorum intret in corda
ipsorum dicent de persecutoribus qui ita iniani-
unt. cum quis per corpus suum gladium intret
ut tunicam alterius ledat. Gladius per
intret in eorum persecutorum quam in corpus
eius quem persequuntur. Quinta stulticia est
quod ipse de se factam facit unde ignem
accendat in quo facit ut ei hostis obura-
tur. s. se prius oburit. hanc stulticiam
ostendit aug. sup illud ps. In laqueum ca-
dat in ipsum sic dicens. Nemo malus est
qui sibi prius non noceat. sic putato ma-
liciam esse quam ignem si in cendit uel ali-
quid illud quod ad moues igni prius ar-
det. nisi ardeat non accendit aliud. Verbi
gratia. cum factam apponit igni prius ar-
det ut aliud possit in cendere. Ita ergo
malicia procedit ex re et quod uasta ante
quam profundit de quo ramum ledit. uel iudi-
cem hunc non ledat. malicia tua ut alteri non
noceat fieri potest. quod autem tibi non noceat fieri
non potest. Ite propheta. Inpossibile est ut iniquitas
prius ledat hominem iustum in quem tendit
quam cor iniusti unde procedit. Sexta stul-
ticia est quod in ipsum quem amauit sanum
deseruit cum fides sit in firmus ad mortem

quod non solum in stulticia sed et pericio et
erudelitas magna. quod ille qui amat san-
tius amandus est cum factus sit in firmus.
Hanc stulticiam ostendit boetius in libro
solationum dicens. Apud sapientes nullus
locus odio prius relinquitur. Nam bonus
quis non stultissimus odit. Malos autem odit
ille ratione caret. Nam sicut corpus lingue
ita uicioritas quam quidam morbus est animae.
Cum ergo egros corpe minime dignos odio
sed potius miseratione iudicemus multo ma-
gis tales miserandi sunt. non insequendi
quorum mentes in peribital cum languore atroci-
ori urget. Septima stulticia est quod cum ali-
quis abstulerit sibi aliqua de suis ipse in
uindictam eius perit ea que sibi remanserunt
fatius est. cum aliquis abstulisset pallium
si ipse in uindictam tunicam uel super tuni-
cale periret in rodanum. Vel cum aliquis
x libris abstulisset si ipse xl periret uel
a tota hereditate sua se ex heredaret sic
fatius est. cum aliquis abstulerit pallium
sue fame detraheo. si ipse hac de causa
perit illa pulchra et speciosam uestem
innocencie quam in die iudicii toti mundo
ostensurus est. Hanc stulticiam ostendit
seneca dicens. Ridiculum est odio nocentis
innocentiam perdere. et in ps. Custodi in-
nocentiam et cetera. fatius est qui illata sibi
uiria ob hoc a celesti hereditate se ex here-
dat. hostis abstulit sibi terram et ipse au-
feret sibi celum. Primo perdit sua et in perdit
se ipsum. Octaua stulticia est quod cum ipse die
omnium oronem. ipse male dicit sibi scilicet

omnē modū loquendi. dicendo s̄ uerbū
illud. dimitte nobis debita nr̄a. r̄c̄. sicut
aliquis sic dicit. Sic d̄s me adiuuet sicut
uerum dico. male dicit s̄ sc̄dm̄ modum
loquendi nisi uerū dicit. Stulticiā h̄ac
ostendit anastasiū dicens. Si n̄ dimittis
iniuriam que t̄ facta ē. n̄ orationē p̄
te facis s̄ maledictionē sup̄ te in ducis. cū
dicit sicut r̄ nos dimittim̄ debitoribz. r̄c̄.
Vñ de tali dici pot̄ illd̄ ec̄. xxxv. Vñ
orant̄ r̄ unus maledicens. cuius uocē ex
audiet d̄s. emendū ē ne uocem male
dicentis n̄ penituit. forsitan t̄n̄ si in p̄lo
na ec̄c̄ie sic diceret dicendo n̄ peccaret
ut si simplex est. r̄ uerba illa n̄ intellige
ret. Non stulticia ē q̄ cū ipse sit multū
oueratus debitis p̄ quibz ipse poni debz
in carcere horribili n̄ ea hic soluerit et
aliq̄s eū delere uelit de tabulis credito
ris. r̄ se scribere r̄ p̄ eo redere. Ipse t̄n̄ ren
nit qui alicui facit iniuriam. p̄ debitis
eius respondet. si t̄n̄ ille patient̄ sustinet.
Vñ c̄. vi. Si dimiseris hominibz peccata
eorz. dimitte uob̄ pater nr̄ celestis peccā
nr̄a. r̄c̄. xxxv. Dimitte primo nocēti
te r̄ tunc p̄ cuncta r̄ peccata soluent̄. Vbi
dicit nr̄c̄. Indignū ē d̄m̄ esse ei p̄iciū qui
crudelis est in p̄ximū. Auḡ. Vnusq̄sq̄ ta
lem in indulgenciam est accepturus a deo
quale ipse dedit p̄ximo suo. Via ualde
digna ad optinendū adō remissionem
peccoz suoz est remissio iniu
riaz. q̄ significatū ē. iij. q̄. iij. cap. in mu
liere illa que debita sua soluit de oleo s̄

291 211
ab helyseo multiplicato. In oleo eū mīa
intelligit̄ qua iniurie illare remittitur.
hominū uō qui n̄ uult dimitte aly. n̄ di
mittitur aliqd̄ suis p̄abz nec alienis.
Vñ sup̄ uis ec̄. xxxv. Quis exorabit p̄
delictū illius. die nr̄c̄. frustra q̄s p̄ illo
orat qui fr̄i caritatē debitam negat. r̄c̄.
p̄ncipio eiusdē capli. Qui iudicari uult
inueniet a d̄no iudiciā. r̄ peccata eius
seruant̄ seruabit orōnem illius. qui n̄
uult dimitte fr̄i suo despiciat d̄s. Vñ
in eod̄ cap̄. Homo homini seruat iram
r̄ adō querit medelā in homine simile
sibi n̄ h̄t mīam. r̄ de peccatis suis depe
bitur. Ipse dū caro sit reueruat iram
unde r̄ p̄nationem querit adō. Nec solū
oratio talū a dō despiciatur imo r̄ oblatō
Vñ c̄. v. Si offeris mun̄ tuū ante altare
r̄ ibi recordatus fueris q̄ fr̄ tuus h̄t aliq̄
aduersus te. relinque ibi mun̄ tuū ante
altare r̄ uade p̄ul̄ reconciliari fr̄i tuo r̄ t̄
ueniens offeres mun̄ tuū. Oratio uō illi
qui sibi iniurias illatas dimittit. n̄ solu
ualet sibi s̄ alius. Vñ s̄. xy. Si steterit
moyses r̄ samuel corā me n̄ ē. n̄a mea ad
p̄tm̄ istū. Vbi dicit gr̄. Quid ē q̄ moyses
r̄ samuel ceteris p̄ribz in postulatōe pre
ferunt̄. nisi q̄ duo isti t̄n̄ in omni testa
menti ueteris serie r̄ p̄numial orasse le
guntur. Vnus a p̄lo lapidibz impetit̄
r̄ tam̄ p̄ lapidatoribz ipse p̄catur. al̄
ex p̄ncipatu eicitur. r̄ ait. Absit a me
h̄ p̄cēm ut cessem orare p̄ uob̄. Decima
stulticia est qd̄ ipse simili d̄m̄ simile

pugnat cum pocul fit inanis pugna
amore in odium pugnandum & sicut aq
pugnat in igne. Vñ pu. xv. Si esur
erit inimicus tuus ciba illi si sitit po
tum da illi. sic em facies carbonel & ge
res sup caput ei. Patencia in in pacie
tam pugnandum est. bonitate in malicia
am. sapia in stulticia. pu. xxvi. Ne re
spondeas stulto iuxta stulticiam suam
ne efficiaris ei similis. & ad ro. xy. Noli
vinci a malo. s. vince in bono malo. Vñ
decima stulticia & q ipse occiso uno filio
matris sue cocie uult ei aliu occide. luc
tum uolens ei adde sup lucru. Ad hoc
pot referri illd q legitur. ij. r. xiiij. de
muliere instructa a ioab que dixit dauid
regi qd cu duos filios haberet. & alit alie
rum interfeciss. ueniat cognatio defuncti
uolens interficere illu qui remanserat sibi.
Duodecima stulticia & q ipse deseruere uult
in mortuu. qd n solum stulticia est. immo
& magis e crudelitas. Vñ lancea que xpm
mortuu uulnerauit. dua uocatur cu cla
ui dicantur dulces. Membru xpi uiuu est
homo existens in caritate. Quasi membru
x mortuu & homo existens in peccato mor
tali. Vnde unguenta dulcis amonitionis
paranda essent. s. n est deseruendu in illu
qui iam mortuus e. De unguentis q pre
parauerunt scilicet mulieres ad corp' xpi mor
tuum in unguendu ut leg' h. ult. Tercia
decima stulticia & qd ipse querit de fre
suo sup h q fecit sibi ul dixit qm in sanie
& uult uindicari hanc insaniam. Insinuat

nobis seneca dicens. male de te loquitur
supple ita tu dicis in. & subdit. mouer si
h iudicio facerent. ve morbo faciunt. & luc
xxij. Dne pat' dimitte illis qz nesciunt qd
faciunt. Si aliquis habet freem insanu
qui ei dicitu diceret ul alapam daret. et
ex alia parte se ipm gladio interficeret. ipse
plus deberet dolere de malo qd fit in sanus
sibi met faceret. qua de h q. ab ipso susti
neret. Sic qui in uiriam patitur magis
dolere debet de peccato inuiriantis. qua
de inuira sibi illata. Vñ act. xi. legitur
de beato stephano q politis genibz p
lapidatoribz suis orauerit. Qm uo orauit
p se n legitur genua flexisse. Non debz
aliquis admirari ul indignari si cecus e
um impugnat sibi poti' uasit debz qua
sibi ab eo n cauit. Velut cecus & homo
uatus. ido debz cauere sibi ille qui uat
n. & ne eum offendat. Quartadecima e
stulticia qd cu ille q h' aliquo odio cap
tus teneatur a dyabolo & sciat qd dya' mor
tem eius litit. tam ipse n uult dimit
tere illd q nich sibi ualeat. imo ualde s
noxiu & s. octiu ut a dya' dimitatur.
Odiu uelle retine. est uelle retine peccm
suu. Non remittenti odiu nich remitti
tur. & luc. vi. Dimitte & dimitter' uob.
Immo retine octiu est retine dyabolu.
Quia insania uacundoz est qui odiu q
n h' n amaritudine do & eius regno
ponunt qui de odio thesauru suum
faciunt. nec uolunt amutare illd pro
thesauro di. Quintadecima stulticia est

quod ipsi odunt et persequuntur illum qui aurum
et argentum et lapides preciosos eis precar
unt se redimant et coronam eternam fab
cent. De redemptione ista legitur xiiij. p. u.
Redemptio anime iuri proprie diuicie. Pro
prie diuicie sunt hominum tribulationes
Non enim ex corde suo potuit deus hominem
in huius mundi miseris. s. homo peruen
it sibi h. de fabricatione die ps. Super
corsum meum fabricauerunt peccatores.
fabricauerunt in qua coronam perpetuam.
Qui facit alicui malum vel dicit. si ipse pa
cienter sustineat lapidem unum preciosum
in coronam eius ponit. ideo diligendi sunt
persecutores tamquam beneficia. Vn luc. vi. Dili
gite inimicos vestros bene facite hijs qui o
derunt uos. Benefacite maledicentibus uob.
ad ro. xij. Benedicite persecutoribus uos benedi
cite et nolite maledicere. Duabus de causis
benedicendi sunt persecutores. et quia bene nobis
faciunt et quia aliam remunerationem non
expectant. ideo dicit apostolus. benedicite. Quia
iudicat se de persecutore. videtur malum
pro malo reddere et ideo malum eueniet ei pro
xx. Qui reddit malum pro bono non recedit
malum de domo eius. Si tamen aliquis obici
at quod persecutor non facit illud bonum quod
facit ex intentione et ideo non est diligendus
prode quod spina que claudit uineam ali
cuius et prohibet ingredientem pungendo
eos amatur ab eo cuius et uinea licet illud
bonum quod ei facit non ex intentione faciat
Septima decima stulticia est quod cum uacuum
amorem suum uenalem habent. nolunt

212
tamen uendere ei qui carius emeret. s. deo.
Quod ipsi amore suum uenalem habent pa
teret ex hoc quod nolunt amare nisi beneficium
suos vel amantes se. nolunt habere amorem
vel aliquid beneficium precium amoris sui
s. si ipsi prode uellent inimicos diligere
deus ualde care emeret amorem eorum. daret
enim amorem suum pro illo et regnum celorum
Quoniam deus in die iudicii ponet rationem de
amore de quo est maximum preceptum et
dixerit aliquis se amasse aliquem quia ab eo
amabatur vel quia beneficium suum erat. prodebit
deus. De hoc amore nichil est debeo. de illo
iam solutum est t. Cum autem dixerit ali
quis se amasse prode illum eos qui diuicijs et
uiuicis defendebant se ne amarentur
tunc dicit deus istum amorem debeo uob
Venite benedicti patris mei percipite et c. Ad
hoc pertinet illud q. v. Si diligitis eos qui
uos diligunt quam mercedem habebitis.
Nonne et publicani hoc faciunt. et luc.
vi. Si diligitis eos qui uos diligunt. que
uobis est gratia. et post. Veritamen diligite
inimicos vestros. et sequitur. et erit merces
uestra magna. Cum homines ita faciant lucrum
muru et quo cum deo lucrari nolunt. et quod
modo amorem suum deo nolunt dare pro
regno eius quod darent alicui homini pro
modico beneficio. Septima decima stulticia
est quod ipsi reputant honorem quod est in
ueritate uilitas. Dicit aliquis. non possum
sustinere tamen detrahit quod de malo in illa
to non me uindictam reputans uilitatem
esse non uindicare se cum tamen uindicare se

potius uilitas sit in multis casibus. Vnus
casus est quoniam stultus insanit; qui sibi iu-
ciatur. Alius casus est quoniam in uilitate persona. ut
leprosus uel lorumpes. Tunc enim homines magni
cordis dedignantur uindicare se de illis.
Volunt enim maculare manus suas ibi. Vnde
seneca. Quibusdam libenter pareat a quibus
te uindicare fastidias. ab his non aliter
quam ab animalibus paruis et inquinantibus
reducenda est manus. Si ergo non possis iu-
dicare te absque spirituali inquinacione ma-
nuum. et cum ille qui inter te in uiriam in
hoc insanit et stultus. non est uilitas sed
potius honor si te non uindicas. Seneca.
Magni animi est in uiriis in summa
pacia pati. psalmus xx. Si magnanimus fueris
nunquam dices et contumeliam fieri de inimico
dices non nocent in se. huius animi notandi.
et cum illum in potestate tua uideris uindictam
putabis uindictam potuisse. scito enim ho-
nestum et maius genus uindictam esse ignos-
cere. psalmus xx. Honor est homini qui separ-
se a contencionibus. os autem stulti misceat con-
melus sicut honor et separare se a contenci-
onibus sic uilitas et in contencionibus os suum con-
uicio alicuius maculare. Octauadecima stul-
ticia est quod ipsi odiunt illos qui sibi ipsi
contumelias et prohibitiones in uiratores. Peccatum
uero odii et alia peccata que in eis sume no-
cent que dominus precepit odio haberi uolent
odire in psalmis. Qui diligunt deum odire
malum. De nocuimento peccatorum dicitur et in
principio tractat. hoc tam addi potest quod
peccatum est occasio miseriarum omnium que nobis

accidunt. famel enim et sitis et frigus et ca-
lor labor et infirmitas et mors sequere se
peccati. facti enim homo peccati; ipse non cruci-
aretur penam huiusmodi. Siquis interfecit
se alicui fratrem suum ipse haberet eum odio
precipue si sine peccato possit hoc facere. Quoniam
magis debemus peccatum odio habere quod in-
terfecit nobis omnes illos de parentela nostra
qui mortui sunt et illos qui remanse-
runt interficiet. et nos ipsos in miser-
is omnibus quas in mundo isto uidemus
possemus odium peccati colligere quoniam aliquem
moru uidemus debemus cogitare quam
malum sit peccatum facere ex quo talia stipedia
sequuntur. apostolus. stipedia peccati mors.
Legitur quod adam et eua quoniam uiderunt mor-
tem abel luxerunt. et annis intelligentes
illa mortem sequere esse peccati. Est mirum
quod homines peccatum amare possunt. cum occa-
sione ipsius tot miserias incessantes
sustineant. Ad miserias enim huiusmodi odium
peccati deberet in eis renouari. Homo
qui alium habet odio ualde fatuus est. A-
mat enim societatem eius que odit. et uult
cum eo ire in infernum quod ualde mirum est.
Mirum est et quod ipse malicia quam in honeste
odit in se diligit propter unum delictum.
et quod uidet in homine omnia bona que in ipso
uidet odit propter modicum quod dyabolus habet
in eo odit quecumque habet deus ibi. in quo as-
similatur ei qui castrum patris sui odiret
propter communitatem unam hostis sui que est ibi uel
totum agrum unum odiret propter uirtutem unam
que ibi est. Fuit breuiter dicta homo

qui uult uindicare se stultus; iram recipiendo obseruando uindicando. Ira recipiendo stultus; qz cū sit eius dicit ei unū uerbu. et ex alia parte dicit gladio ire uelut ipsum interficere ipse n̄ curat de gladio dicit abili et solū de uerbo fratris. h̄ stulticia in sinuatur Job. ubi dicit. Virum stultū interficit iracundia. q̄ dicit. Ex stulticia est q̄ ab iracundia p̄mictit se occidi. Stultus ē; in seruando uiam cū sit ignis qd̄ inuit salōn dicit. ec̄. vii. Ira in sinu stulti requiescit. Quis n̄ exauciet carbonem si in sinu suo cecidit nisi stultus p̄. vi. Nunq̄ pot̄ homo absconde ignē in sinu suo ut uestimenta eius n̄ ardeat. Stultus ē; iram indicando. vñ. xii. p̄. facit indicat statim iram suā hōibz. cū ira furor sit; indicare hōibz se esse in ira. Item qui indicat iram suā hōibz succedit domos uicinoꝝ suoz eo qd̄ domus sua ardeat. cū potius cogitare deberet quō ipse domus subueniret. Sicut n̄ est ferenda s̄ma quā in sanus dicitaret. sic n̄ ē p̄ferendus sermo quē ira dicitat. cū ira sit furor homo uirtus n̄ taceat ostendit ē se magis stultū quā ipse sit. multa em̄ dicitur que facturus n̄ ē. vñ. xiii. p̄. Qui impaciens est exaltat stulticiam suam.

Sex iniquitates hōis q̄ uult uindicare se. ix.

Quinto pot̄ ualere ad detest̄ ire si ostendatur multiplex iniquitas q̄ est in hōie uato qui uult uindicare se. Prima iniquitas eius est qd̄ ipse auctoritate sua dicitur se iudicē inter se et inter

iniuriatorē suū. Secūda; qd̄ ipse in eadem causa uult esse actor et iudex. Tercia; qd̄ ipse uult uindicare se p̄uocante die que ei assignata est. ut plenarie ei iusticia exhibeatur. Dies ista dies iudicij est. ap̄lc. nolite ante temp̄ uindicare. Quarta iniquitas est qd̄ ipse impunitū uult relinquere illū a quo debuit incip̄. s. se ipm̄ qui s̄ magis nocuit quā alius. quicq̄ potuit alius inferre ei minus; odio quo ipse animam suam interficit. Quinta iniquitas est qd̄ ipse n̄ reddit paciā inuiriā q̄ debz ei sicut inuiriā debebat ei innocenciā. Sexta iniquitas; qd̄ iusticiam que ex solo iudicio debz p̄cedere ex iniquitate uult elicere qd̄ ex ira et odio est. **De duobz exēplis que ualent ad detestandem iram. x.**

Sexto possunt ualere ad detest̄ ire exempla. et inter exempla optimū est exemplū ipsius d̄i. quē uidem̄ paciētissimū esse. qui ultimo faciet uindictā de inimicis suis. bñ debet sufficere ei qd̄ ita cito uindicetur de inimicis suis. auḡ. Sūma religionis est quē colit uirtus. de beato b. et legit̄ qd̄ appinquantē morte eius cū requireretur a fr̄ibz qd̄ doceret eos aliqua salubria. dixit eis. Alieno sensu magis quā meo credidi. Iesus uindictā n̄ expecy. nullū scandalū face uolui et si feci sedauit ut potui. Septimo pot̄ ualere ad detest̄ huius uicij h̄ qd̄ d̄ns ab eo qui uult uindicare se ē dimissa uidetur repetere. ad qd̄ p̄tinē uidetur illd̄ qd̄ leḡ. xviii. de illo qui uoluit dimitte cō

seruo suo a quo dñs eius recepit uniu-
sum debitū prius dimissum sibi.

De cōs diuisionib; ure *xi.*
Dico de his que pertinent ad detest-
re consequent' ponende sunt diuisiones
ad uiam pertinentes. Notandū g' q' unā qdā
que bona ē qua hō ualatur uicino de q'
ex. vii. melior est ira risu. q' p' tristitiam
uultus corrigit' anim' delinquentis. Est ali-
a ira que mala ē qua homo ualatur p' se
de qua intelligenda sunt illa que dicta
prius. et ista dual' h' spēs. Quodā enim
subita est et sine de liberatione rationis
que uenialis ē. Alia uō cū deliberatione
et sensu rationis que mortalis est. Has
duas spēs tangit dauid dicens. Insci-
mini et nolite peccare. q. d. Si subita ira
insurgat in uobis nō desinat ratio. In
uō que cū de liberatione est si in ueterescat
odium dicit'. Est enī odiū ira in ueterata
quā uidetur ap'c phibē ad ephē. iij. di-
cens. Sol nō occidit sup uacundia uiam.

Ade vi q' ualent ad detest' ody. *xij.*
Ad detest' ody spāl' possūt ista ualē
Primo illd' gen' xlix. maledictus furor
eius q' p'riax et indignatio ei' q' dura
Secū illd' j. jo. iij. Omnis qui odit frēm
suū homicida est. Tercio h' q' odiū spāl'
est caritati contrariū que ē maxima uir-
tus. maxime placens dō. et maxime displicens
dyab'lo. Qd' maxime displiceat dyab'
patet ex u'bis gg' dicentis. Non curat an-
tiquus hostis ut terrena uobis tollat. s; ut
caritatē feriat. De placencia uō dī mani-

festū pot' esse p' h' q' dixit dñs jo. xv. hoc
est p'ceptum meū ut diligatis in uicem.
Quarto q' cū torquetur hō p' que pec-
cat. et ille qui manet in odio iniuriat' s'
illat' nolit dimitte. ipse punietur in h'
q' nec peccata sibi remittent'. fatuus est
qui unā iniuriam nō uult remitte. ut
nulle ul' plura sibi peccata remittant'.
Quintū ē h' q' ira et odiū contra naturam
uident' esse in hōie. cū homo sit mansue-
tum animal natura et misericors. Vñ
Job xxvi. Ab infancia mea creuit
mecū miseratio et de m'ris mee uero et-
egressa mecū. mansuetudini uō que est
in hōie attestatur forma et dispositio ex-
terior' hōis. In omni enī sp'e animal'
figura corpus et m'broz nature exterior'
attestatur. sicut unguet' acuti fortet' et
magnū et aduicari et dentes et fissio ocul'
magna attestatur rabies ut apparet ī
leonib; et contrariū uō mansuetudini at-
testatur in hōib;. Sextū ē hoc q' cupidi-
tas et alia peccā consistunt in appetitu alie'
boni s; in ordinare odiū consistit in appe-
ritu illius mali. Vñ maioris p'uitatis
et malicie uidetur esse q' cupiditas et simi-
lia peccata. Et notandū q' unā pot' diui-
di in uiam occultā que nō p'umpit in ex-
teriorē iniuriam. et uiam p'ripentem
in iniuriam in terriorem. siue sit iniuria
uerbi siue f'ci. De p'ima ira dicit dñs g'.
v. Omnis qui ualatur frī suo reus erit
iudicio. et p'c' subdit de scda ira. Qui d'p-
erit frī suo racha reus erit oculo. Qui

214
aut dixerit fatue reuertit gehene ig
nis. Rada interiectio indignans est
si n̄ nominat aliquā spālem etumeliā
S; qui dicit fr̄i suo fatue nominat spā
lem etumeliā. It̄ pot̄ un̄ diuidi in uā
qua homo sibi uascitur. et uam qua p
ximo uascitur. et uā qua uascitur deo.
De p̄ma uā dicit socrates. Inuicid̄ cū alij
uasa desierit sibi uascit̄. De sc̄da uā dē
est prius. De uā uō qua aliquis uascitur
dō qualis; uā eoz inique blasphemāciū
d̄m pot̄ intelligi uō ec̄ xxvii. Qui in
altū mittit lapidē sup caput eī cadet.

De peccis ex ira puenientibus. xiiij.

Sequit̄ de peccis que ex ira pueniūt
Prouenit aut̄ ex ira l̄. Vñ p̄. xvi.
Sicut carbones ad prunas et ligna ad ig
nem sic ho uacundus suscit̄ rixas. et xxvii.
et. Homo uacundus incendit litem. Ex
ira eū sequitur guerra in cendia et homi
cidia et alia in iectio manū in iusta et in
pina et similia. De lite n̄ dicit̄ in q̄ de il
la dicitur cū alij peccis lingue. De rabi
na uō dicit̄ in tractatu de auaricia de
alij uō hic dicit̄ et primo de guerra.

De xij. q̄ debent hoīes cohibere a guerra. xiiij.

Quodcum uō sunt que debent ho
mines cohibere a guerra. Primū est
guerra quā habem̄ cū hostib; inuisibilib;
Job vii. quilia est uita hoīs sup terram.
It̄ Gen̄. vii. dicit̄ est ad serpentē. Inuicia
al̄ ponā inter te et mulierē et sem̄ tuum et
semen ali. Guerra ista ualde p̄culosa est
p̄ calliditatē demonū. Gen̄. iii. Serpens

erat callidior omnib; animantib; terre et p̄
longum exercitiū pugne. Et em̄ guerra ista
n̄ cessauerit ex quo adam de iectus; in lon
gum usul et experientia multū uidet̄ docuit
se eum et p̄ cōnuitatem pugne gḡ. Asti
dua rēptatione dya; rēptat ut saltē te dio
uincat et p̄ maliciam demonū qui in cel
santur sicut sanguinē n̄m. Vñ p̄. xvi.
Dya; sanguisuga uocat̄. ubi sic dicit̄. Sang
suge due sūt filie et qz demonet inuisibi
les sūt. Jo; tunc maxime impugnari si
te in pugnari nescis. et qz magnū dāp
nū est si quis uincat. Regnū enim eter
nū amittit et patibulo infernali afflige
tur. Si aut̄ aliquis uincat multū lucra
tur qz remunerabitur regno et̄no. n̄ acci
pirur redemptio de ista guerra et ut bre
uiter dicam sicut dya; peior et hoīe sic guer
ra quā habemus cū dya; et peior quā guer
ra q̄ quis h̄t cū hominib;. Sicut aut̄
aliquis p̄nceps quz h̄t aliquā guerra
forte et p̄ciosam studet pacificare alias
guerras sibi in mercentes. sic debemus
pacificare cū hominib; ne a demonib; su
pemur. Ad hoc uidetur p̄tinere illud
Job xl. memento belli et n̄ addes amplius
qd loqui. Vbi dicit̄ glo. Si occulsi hostis
bellū d̄na te considerat quicq; ame parīs
n̄ accusat. J̄do gladiū tenet hostis ut me
p̄imat. Myra insania. Verbu durū sibi
dicit̄ plangere et gladiū capiti iminen
tem n̄ timere. Myra et fatuitas qd aliquis
captū se dyubolo tradat ut p̄ualeat fr̄i suo
cū scriptū sit qd crudelis est et n̄ misēbit̄.

icō reges et principes huius mundi de facili
vincuntur a dyabolo quia alias guerras habent et non
sufficiunt resistere ex utraque parte. Abacuchus
ipse de regibus triumphabit et tyranni in
diei tui erunt. **De vii signis quod dominus amat**

Secundo debet cohibere pacem. xv.
homines a guerra hoc quod dominus ad amat
pacem et per contrarium odit guerram. Et possumus
multa signa ponere per que apparet quod
dominus multum amat pacem. Primum signum est
hoc quod dominus uoluit in mundo isto nasci
tunc uniuersus orbis pacatus fuit. et du-
rauit pax illa. xv. annis. tunc impletum fu-
it illud ysai. y. Conflabunt gladios suos in
uomeres et lanceas suas in falces. Spua-
lit et non uult deus habitare alibi nisi pax
sit ibi. Unde in pace factus est locus eius. Secundum sig-
num est quod dominus amat pacem hoc quod cum ipse
natus esset tam cito commendauit pacem hominibus
multitudine angelorum dicente. Gloria in excelsis
deo et terra. ut habetur luc. y. Tertium signum est
quod ipse uocauit pacificos spiritualiter filios
sui dicens. Mat. v. Beati pacifici quam filii dei
uocabuntur. Quartum signum est hoc quod ipse
mirtens apostolos uoluit ut homines
ad pacem hortarentur dicent. Mat. x. Intran-
tes autem domum salutate eam dicentes. Pax
huic domui et tunc mirtens discipulos dedit
sibi mandatum de exhortatione ad pacem
dicent. luc. x. In quacumque domum intra-
ueritis primum dicite pax huic domui.
Quintum signum est hoc quod dominus relicturus
discipulos suos pacem spiritualiter tamquam
hereditatem eorum reliquit eis dicens. Jo. xiii.

Pacem meam do uobis pacem relinquo
uobis. Post resurrectionem et uenit ad
discipulos suos commendauit eos dicens. Pax
uobis ut habetur Jo. xx. in duobus locis. Scri-
tum signum est hoc quod dominus ita care uoluit
emere pacem nostram. Non enim uoluit ut nos
reconciliaret et maritari et uoluit filium
dei nature nostre infirme ut ista pax refor-
maretur. Ad huc et pacem paratus est
peccatorum emere ualde care. Quancumque enim
aliquis peccauit. si ipse penituit deus pa-
ratus est ei dimittere omnem offensam.
et emere pacem illi regno eterno. honorabilis
est pax ista peccatori. si habet deum in suo cir-
cere non debet pacem aliam honorabilio-
rem ab eo querere. Et ut breuiter dicam spuale
officium filii dei fuit pacem reformare. hac
de causa uenit ipse in mundum istum et fuit
ibi plus quam xxxij. annis. Unde ephe. y.
Ipse est pax nostra qui fecit utraq; unum
eterno deberent homines cohiberi a guerra
propter mala que inde sequuntur et bona que
amittuntur. Primum malum quod ex guerra
sequitur odium est. de una guerra sunt
quam nulle homines in peccato mortali odij. s.
Illi autem qui sunt in peccato odij. homicide
sunt iuxta uerbum beati Jo. in prima canonica
sua. Secum est inde homicidia et frequenter
illi qui moriuntur in bellis moriuntur
et morte eterna. quod maximum periculum est.
hoc enim dampnum irrecupabile est. Unde
mat. y. Rachel plorans filios suos et nolu-
it consolari quia non sunt. Sequitur enim inde
incendia locorum sacrorum et rapine et furti

filij agricolaz fures efficiunt. filij pstruunt. omittuntur et uisitate elemosine. et infinita alia bona. Quarto debet cohibere hoies a guerris hoc q in guerris malū papue inferitur hys qui n meruerunt. Si in guerris mala recipiunt illi qui in culpa sunt. h̄ tolerabilius est. sed illi parū ul' meli' mali recipiunt. Innocentes uō dep̄dantur. iuxta illd̄ ysa. lxx. Qui recessit a malo p̄de patitur. Et que quid delirant reges placentur achiui. In h̄ tyrān hui' mundi peius se h̄nt q̄ dyaboli in inferno. Illi enī n nocent ibi n̄ illis qui meruerunt. Tyranni uō in guerris suis potius nocent illis qui innocentes sunt q̄ n̄ parua culpa. cū innocentes dō sp̄ali ad hereant et in eo fiducia habeant et sint in eius p̄tectione p̄s. Innocentes et recti adheserunt m̄. p̄. u. Deus custodiet rectoz salutē et p̄get gradinet simplicis. In guerris et inferitur malum paup̄ibz. magis enī dāpnificatur aliqua paup̄ mulier q̄n gallina una auferretur ei quā aliquis qui multū diues est. dāpnificaretur in mille martis sic uidua paup̄cula de qua dñs loquitur luce. xxi. Plus misit i gazophilaciū dñi mittendo duo munita q̄ om̄s alij. scdm̄ iudiciū dñi. Qinto debet cohibere hoies a guerris h̄ q̄ iux est q̄n male accidat eis qui guerras faciunt. aut enim malū inferitur eis et sic malū accidit. aut ipsi inferunt mala alijs et tūc deterius accidit eis. melius ē enī mala sustine quā mala face. Vñ p̄. melius ē humiliari cū

215
milibz quā diuidere spolia cū sup̄bis. Sexto debet cohibere hoies a guerris difficultas. Moleudi illis qui guerris inter sunt. Cum enī unus aliū paratus sit uiuere et forciores sint ex eo q̄ sunt simul. unusquisq̄ uidet esse quedā occasio om̄ maloz que sunt ibi. Vñ job. xly. dicit de corpe dñi. Corp̄ eius q̄ scata fusilia et sp̄actū squamul sese p̄mentibz. Septimo debet cohibere hoies a guerris hoc q̄ nulla ul' parua utilitas inter sequitur. q̄n aliquis guerrā facit ut sua recuperet. plus ualeat qd̄ ipse in guerra expendit quā q̄ ibi acquirit. Quō uō aliquis guerrā facit ut uindictam fr̄em ul' cognatum sibi occisum. nulla utilitas ex hoc sequitur illi qui mortuus ē. meli' est. defuncto q̄ pararetur q̄ homicida p̄ aīa eius iret ad partes t̄stmarinas ul' qd̄ p̄cessio fieret a ministris di sup̄ interfectū cū aq̄ b̄ndicta et cruce. n̄ cū igne maledictio et lanceis et uexillis. sicut a dñi ministris multociens fit. Octauo debet cohibere homines a guerris fratricidal que inter hoies est. Om̄s enī hoies naturali fr̄s sūt. q̄ ex uno patre et ex una m̄re p̄cesserunt. s̄ adam et eua. fideles uō p̄ter h̄ quadā sp̄uali fr̄mitate fr̄s sūt. q̄ ex uno patre deo nati sūt et ex una m̄re eccl̄ia. et celestem hereditatē diuisi. Vñ inimicitia cayn est q̄ inter fr̄s lupi ul' serpentes uidentur esse h̄ homines qui bella mouent intra hoies. Seneca. ferina rabies est ista sanguine et uulnibz letari et hoc ul' abiecto homine in siluestre. ul' m̄sire

inter serpentē et hōiēm naturales uiden-
tur inimicie. Vñ gen. iij. Inimicicia po-
nam inter te et mulierē et semē tuū et semē
illius. Vñ serpentes se esse ostendūt qui ad
hōiēs inimicicia hnt. Immo peiores ser-
pentib; et lupis uidentur esse. Serpens enī
serpenti n̄ nocet. ut lupo lupo. et si a
mimalib; alteri sp̄i noceant. homo uō
nocet homini. Seneca. Inimicissimus ē
homo hōi. leo leoni n̄ nocet. lupo lu-
pum n̄ mordet. Vere camel uidentur esse
hōiēs tales qui ad inuicem certant. Ho-
mo debet cohibere hōiēs a guerris hoc q̄
hōiēs qui guerras amant sp̄alit filij
dyabli sunt sicut p̄us dicitur. Decimo
debet co. ho. a guerris miseria q̄ susti-
nent hōiēs qui guerras faciūt. Ipsi enī
de nocte incedunt armati. in fame et siti
et frigore si t̄m p̄ dō sustinerent quantum
sustinent p̄ dyablo magis meriti essent
apud d̄m. Vñ in ps. Contritio et infelici-
tas in uis eoz et uiam pacis n̄ cognoue-
runt. Undecimo debet cohibere hōiēs a
guerris dubius euentus belli. Quisq̄ enī illi
qui fortiore se credit deterius accidit in
bello. Vñ y. r̄ xi. Varius est euentus belli
et nunc hūc nūc illū sumit gladius. Si
aliquis fortis et ipse inueniet aliū equē
fortem. Vñ se. xlii. fortis inpegit in fō-
tem et ambo pariter corruerunt. Si aliq̄
malus et uix erit qm̄ aliquē equē malū
inueniet. Vñ p̄. xvi. Semp uirgia q̄rit
malus. anḡs aut̄ crudelis mittetur tra-
ctū. ul' p̄t hanc uitam qm̄ dyā. ad eū mit-

retur et eum deferret in infernū. ul' in p̄-
senti qm̄ aliquis equē malus mittetur ad
reprimendam maliciā eius. uulgarit̄ dicitur
qđ tamus bellicosus defert aures scatur-
entel uermib; et frequenter accidit qđ
qui amant bella moriuntur gladio. Vñ i.
r̄ xv. dixit samuel ad agab regē ama-
lech. Sicut fecit mulieres absq; libis gla-
dius tuus sic absq; liberis inter mulieres
erit mater tua. Duodecimo debet cohibere
hōiēs a guerris h; q̄ sapientes t̄m timēt
guerras et t̄m amant pacem. Vñ salomō
Qui leḡ sapientissim' esse. regnū suū in
pace tenuit xl. annis. Vñ ē ab hoc
nom̄ hūit. Salomon enī interpretat' paci-
ficus. Xpc̄ ē uocatus et pacificus. et inui-
tate nich; q̄ nocet ita ecclie dī sicut gu-
erra. Vñ luc. xi. Omne regnū in se ipsū
diuisum desolabitur. Ambros'. Parue res
cordia cresunt. magne uō res discordia
dilabuntur. licet t̄m bonū sit pax. q̄ etiā
suo otario querat. scdm̄ uerbu anḡ. t̄m
raro ualde guerra esset faciēda. Et enim
guerra et pax sunt otaria maxime ase-
distant et idō ualde longa ē uia que ē per
guerram ad pacem. et quz prius homo de-
fuit quā ad pacem p̄ uiam istam ueniat.
Sicut puenit homo ad patriam pacen-
to quā bella faciēdo. et facili' acquirit
homo largiēdo quam auferēdo.

De peccō incendiarioz et de hys q̄ cohibēt ab
sequitur de peccō incendio. xvj.
Suicendiarioz. Incendiarius uō dicitur
qui incendit autē p̄pria ciuitatē ul' uillā

ul' domū aliquā . ul' segetem . ul' rem si-
 milem malo studio ut p uideā . si au-
 hoc faceret autē illius qui hē potestāte
 iudicandi . iustū bellū n̄ iudicaretur in cen-
 diariis ex quo guerra esset iusta . Octo uō
 sunt que deberēt cohibē hoīes a peccō isto .
 Primū ē h̄ q' illd' peccm̄ dyabolicū ē . Dya'n̄
 in inferno igne impugnat hoīes . sicut in
 cendiarij in h̄ mundo faciūt . Vñ cū ipsi
 dyabolo assimilent' in fco merito assimi-
 labūtur ei in tormento . Scdm̄ h̄ q' peccm̄
 illd' pure malicie ē . nullius eū utilitatē
 est . Peccm̄ rapine ē furri aliqd' hē lucrū
 ul' utilitatē . s; peccm̄ in cendy nich' nulli
 ē strenuitatis ē peccm̄ illd' . mulier eū ali-
 qua poss; id face . Preterea cū sufflatores ig-
 nis in seruiuo hominū sint uiles p̄sone . q'
 n̄ erunt uiles p̄sone sufflatores ignis
 in seruiuo demonū . Sine culpa ē sicut
 paupes hoīes quoz dom' incendūtur .
 s; p̄ solam supbiam dñoz fit . Vñ in ps
 dū supbit impi' incenditur paup . Peccm̄
 ē incendiarioz peccm̄ ē pure malicie ē
 idō peccm̄ ē in spm̄ sc̄m . Tercio deberet co-
 hibere hoīes a peccō isto . hoc q' peccatum
 illd' ualde dāpnosum est . primo . Paup eū
 homo ex heredatur qñ domū suam amit-
 tit ē oportet eū ire mendicare p̄ domos
 alioz qd' ualde graue ē homini in dñeto
 Vñ ec̄ xxxix . vita ueq; hospitandi de do-
 mo in domū . Interdū accidit q' nunq;
 redibit ad p̄mū statū . ē q' filij eius hac
 de causa siues efficiunt' . ē filie p̄stituant'
 ē ille qui domū in cendit reus ē omnū

peccōz que occasione illi' incendy fiunt .
 Quarto debet cohibē hoīes a peccō isto h̄
 qd' peccm̄ illd' ualde dāpnosum ē actori
 suo . dāpnosius ē ē illi quā ē pximo ut
 refert gḡ . in dyalogo . Qd' cū quidā mē-
 dist; messē alicui' uiri s̄a noīe stephani
 quidā uidens illi' messē in d̄bustā ad istū
 uenit dicens q' messis sua est; in censa
 ad uingens . ve ue . ue pat' stephane qd'
 drigit ē . Cui ille placide r̄dit . ve illi ay
 drigit . Nam in quid drigit . Ille qui credit
 in cende domū alienam incendit suam .
 Sua eū est domus illa quo ad emendā
 ē sibi amittitur . sicut miles qui ē in exer-
 citu alicui' p̄ncipis equū quem amittit n̄
 sibi amittit s; dño cum quo est . In cendiarij
 n̄ preparat ignem ad domū d̄burendā sed
 s; p̄parat ignem eternū . Igne ē peccō exurit
 se ipm̄ Aug' . Sit putato maliciam esse quomū
 ignem . Quinto debet cohibē hoīes a peccato
 isto h̄ q' illd' peccm̄ nullū impedit a salute
 actorem suū . ē p̄ter restitutionē domus
 incense q' oportet eū facere ē p̄ maledic-
 tiones que fiunt ei . Qñ cū homo paup
 hē aliqūe defc̄m occasione illius incendy
 ul' uidet paruulos suos lugentes in alie-
 no hospicio ipse maledicit ei qui domū
 suam incendit . que maledictio deferret
 incendiariū in ignē eternū . Vñ ec̄ iij .
 maledicentis ē in amaritudine aīe exau-
 dietur peccatio . Exaudiet aut' illū qui fecit
 eū . ē xxxv . ec̄ dē . Dep̄cationem lesi dñs ex-
 audiet n̄ despiciet p̄ces pupilli nec uidu-
 am si effundat loquelā gemitus . Nōne

lacrimae uicuae ad maxilla descendunt. et ex
clamatio eius super deducunt eas. A max
illa enim ascendunt usque ad celum et dominus exau
ditos non delectabitur in illis. De maria ista
in tractatu de rapina dictum est. Sexto debe
ret cohibere homines a peccato isto pena mag
na qua in presentia puniuntur incendiarij.
Pena autem illorum secundum leges humanae est
ut qui dolo ignem apposuit igne cremetur
aut a capite puniatur. nec debet absolui
nisi dampno restituito et pristino iuramento
quod non ignem ulterius apponat. Ad id uero
puniantur in hijs qui frequenter accidunt quod illi
mala morte moriuntur. Unde legimus in 1. Regum. xiiij.
de absalon qui fecit succendi messem ioab.
qui propterea suspensus fuit et occisus tribus
lanceis missis in cor eius. Legimus et in xiiij. Iud.
quod sampson succendit segetes philistinorum
qui propterea captus est a philistinis et excecatus
et a semetipso occisus. Septimo debet co
hibere homines a peccato isto magna pena qua
punientur in incendiarij in futuro. quod
potest ostendi per hoc quod legimus in 1. Regum. xvi.
quod dominus dicitur. Ite maledicti in igne eter
no. et subditur tamquam causa huius dampna
tionis. hospes eram et non collegistis me.
Si dominus puniaturus est igne eterno eos qui in
proprio hospicio non receperunt eum. qualiter
credendum est eos puniendos esse qui hospi
cium domini in quo ipsi nichil uisum habebant
obusserunt. quot pauperes hospitati fu
issent in domo quam ipsi obusserunt. to
ciens domino suum hospitium abstrulerunt. merito
et in presentia et in futuro crematur incen

diarius. cum ipse alios cremet. quia per que
peccat homo per hoc et torquetur. et non est lex e
quior illa quam naturalis artifices arte patre sua.
Octavo debet cohibere homines a peccato isto
hoc quod peccatum illud displicet multum deo
quod ostendi potest per hoc quod hospitalitas tam
placet deo quam hospitalitatem peccatum illud
destruit. Quod hospitalitas multum pla
ceat deo patet ex eo quod legimus ad hebraeos. ult.
hospitalitatem nolite obliuisci. per hanc
enim quidam placuerunt angelis hospicio
receptis. et origeni hospitales in gressu
sunt angeli. domos uero hospitibus clausas
ignis et sulphur succendit. Quasi domos
angeli ingressi sunt. fuerunt domus abubhe
et domus loth. Domus uero succensae sunt do
mus sodomorum et gomorreorum. hospitali
tas tam placet deo. quod deus in ipsa persona
legitur ad hospitales homines declinasse.
Unde refert Gregorius in quadam omelia. quod quidam
pater familias multum fuit hospitalis et qua
dam die cum peregrinos susceperet et aquam daret
manibus ex humilitate unus fuit inter eos
in cuius manibus aquam debuit fundere et cum
reversus urem accepisset non inuenit eum
in cuius manibus aquam fundere debuit. Cumque
hoc fecerit apud se miraretur eadem nocte
dominus per uisionem ei dixit. Ceteris diebus me in
meis membris. hesternam autem diem me in me
metipso suscepisti. **De homicidio et de his
qui cohibent ab homicidio. xvij.**

Sequitur de peccato homicidij. a quo
peccato deberet homines cohibere hoc quod
ipsum est contra naturam. Docuit natura et

animalia qđ deberent diligere ea que sūt
eiusdem sp̄ei cū ipsis. omne animal dili-
git simile sibi. Vñ mirum est. quō homo
mult. alium hominem occidit. cū natura doce-
at unū lupum alium amare. Secūdo debet
co. ho. ab hoc peccō. h̄ q̄ ipm̄ s̄ om̄a ratio-
nem. Dicat enī ratio homini qđ n̄ debz
facere alij q̄ sibi odit fieri. q̄ leḡ. tob. iij.
Vñ cum ipse sup̄ oīa mortem odio h̄at
ipse sup̄ omnia cauere debz ne mortē
inferat. Tercio debet cohibere hoīes ab h̄
peccō qđ illd̄ dyabolicū est. 7 dyā. assimi-
latum. Vñ jo. viij. Ille homicida erat ab
inicio. Dyā fuit homicida sū ipsius ab
inicio. 7 p̄t̄ parentū nr̄oz. Vñ sangui-
ga uocatur. xxx. p̄. ubi dicit. sangui-
fuge due filie sunt. Quarto debet co. ho.
ab hoc peccō qđ h̄ uidetur ab hoīe de-
generare. 7 in bestiam transire q̄ sang-
nem humanū sūt. Vñ seneca. ferina ra-
biel est ista sanguine 7 uulnē letari. 7 h̄
est abiectio hoīe in siluestre animal trāsi-
re. Quinto debet ho. co. ab hoc peccō magna
pena qua homicide puniuntur 7 in p̄sent̄
7 in futuro. De pena eoz leḡ. n̄. xxvi. oīs
qui accepit gladiū gladio p̄bit. 7 xliij.
apoc. Qui in gladio occidit oportet eum
in gladio occidi. 7 gen. ix. Quicūq̄ fude-
rit sanguinē hoīs fundetur sanguis il-
lius. 7 possunt hec referri ul' ad mortē
eternam ul' tempalem. Vtrūq̄ enī s̄ reus
quia manu sua gladiū accepit ad signā-
dū q̄ multū punietur peccm̄ homicidij
dictū s̄ gen. iij. Vox sanguinis fr̄is tui

217
abel clamat ad me de terra. Vox sangui-
nis pot̄ dici uox sanguinitatis ut sit
sensus. generatio que ex abel uenit nisi
interfēs fuisset requirit q̄ uindictā su-
mam de te. Pena 7 homicide cayn ostēdi-
tur. maledictus ḡ eris sup̄ terrā. 7 sicut tā-
ta maledictio illa q̄ 7 ipsam terrā tetigit
Vñ subditur. Cum op̄atus fuisset terrā nō
dabit fructus suos. 7 subdit̄ p̄. vagus
7 p̄fugus eris sup̄ terrā omnibz diebus
uite tue. 7 factus s̄ cayn tremulus. Vñ ait.
Omnis qui inuenit me occidet me.

De iij. peccatis q̄ dicunt̄ ad dñm clamare. xvij.

Et notand̄ q̄ iij. peccata dicunt̄ ad
dñm clamare. s̄. opp̄ssio innocentū.
Vñ exo. ij. Ascendit clamor filioz isrl̄ ad
dñm. 7 peccm̄ sodomiticū. Vñ gen. xvij.
Clamor sodomioz 7 gomorreoz multipli-
catus est. 7 detentio mercedis mercenarioz.
Vñ ult. ja. ecce merces op̄arioz nr̄oz q̄
fraudata est a nobis clamat. 7 clamor eoz
in aures dñi sabaoth introiuit. 7 peccatū
homicidij. Vñ uox sanguinis fr̄is tui abel re-
t̄ra uo de peccatis noīatis dicunt̄ ideo cla-
mare ad dñm ad modū homicidij. quia
sunt q̄ homicidij. In opp̄ssione uo inno-
centium 7 detentione mercedū aufert̄ pau-
pibz uita illoz 7 itō q̄ a deo homicidij
reputatur. Vñ xxxiij. ecc. Panis egeni-
um uita paupm̄ est. Qui defraudat uultū
homo sanguinis est. 7 ibidem. Qui aufert
in sudore panis q̄ qui occidit proximum
suum. 7 ibidē. Qui effundit sanguinē 7 q̄
fraudē facit mercenario fr̄s sūt. Puni-

untur & homicide irregularitate. licet &
de peccato homicidii dignam penam ege-
runt. tamen non possunt puniri. Unde in psalmo xxviii
viii. dicit dominus ad david. Non edificabis
domum nomini meo eo quod sis bellator & lan-
guine fundeus. Sexto debet cohibere homines
a peccato homicidii fratricide que & inter christi-
anos. Omnes enim christiani fratres sunt. fraternitate
spirituali & naturali. Ex uno enim patre & ma-
tre ab adam & eua nati sunt. & spiritualiter
ex deo patre & ecclesia matre. Unde homicidi-
um inter christianos est fratricidium. Ad quod
potest referri illud genese xxxviii. Quid nobis
proderit si occiderimus fratrem nostrum & cela-
uerimus sanguinem ipsius. melius est ut ue-
nundetur himaheluis & manus nostre non
polluamur. frater enim & caro nostra est. Sep-
timo debet cohibere homines ab isto peccato
homo qui fideles filii dei sunt. Unde augustinus filii dei
sumus. Unde homo probamus. mortuus unicus
ne remaneret unicus & in iohanne iii. Videte qualem
caritatem dedit nobis deus ut filii eius nomi-
nemur & sumus & in eodem. filii dei sumus sed
non dum appareret quid erimus. sed cum apparu-
erit scimus quoniam ei similes sumus & in iohanne xviii.
Patrem nolite uocare uobis super terram.
unus est enim pater uoster qui in celis est. Igitur
qui aliquem fidelem occidit filium dei occidit
quod stat nunc temeritatis esse. Quo ante
aspectum dei stare audebit qui filium dei oc-
cidit. Octauo debet homines cohibere ab hoc
peccato quod quilibet homo habet unum angelum
deputatum sibi ad custodiam. cui etiam
facit qui hominem occidit uel iniuste

manum in eum iicit. Unde christus in iohanne xviii. Vi-
dere ne contempnatis unum ex his pusillis. di-
co enim uobis quod angeli eorum semper uident faci-
em patris mei qui in celis est. Siquis uer-
beraret aliquem qui habet militem de men-
sa regis francie sibi ad custodiam deputatum
non parum offendetur rex. Quantum ergo putan-
dum & offendi rex celestis quando ille occidit
uel uerberatur cui ipse unum de angelis su-
is ad custodiam deputauit qui sunt quasi
milites de mensa ipsius. Non debet
cohibere homines ab homicidio homo qui homo
ad similitudinem dei creatus. Unde mirum est
quomodo aliquis audeat destruere creaturam ma-
gnam quam deus ad similitudinem suam dignatus est
creare. Unde genese ix. Postquam deus dixit qui
cumque fuderit sanguinem hominis sanguis eius
fundetur & subditur causa ista. Ad yma-
ginem quippe dei factus est homo. Si aliquis
artifex tamen habet amorem ad opus suum
quod paruum ualens est. quod non potest sustinere
ut & ei uerbo detrahat ut pater uul-
tificatore. qui non potest sustinere ut uersibus
eius detrahat. quantum deus putandus
est amare creaturam illam quam creare uo-
luit ad similitudinem suam & quantum of-
fenditur in eius destructione. Decimo de-
beret cohibere homines ab homicidio homo
quod ita care emittit deus hominem. Non enim
parum offendetur deus quando rem illam quam
emittit sanguine suo ei aufertur. in psalmo i.
Non corruptilibus auro uel argento re-
dempti estis de uana uita uisitatione
sed precioso sanguine quasi agni immaculati

et in cramine xpi. hoc pao debemus
 homine appende ne nobis uilescat. Unde
 cimo debet cohibere homines ab homici-
 dio hoc q homo templu est. spe sci. vñ
 templu di uolat qui hoie m occidit ut
 uerberat. j. ad cor. iij. flectat qz templu
 di est uol et spe di habitat in uobis. si
 quis aut templu di uolauerit dispdet
 illu ds. Duodecimo debet cohibere hoies
 hoc ab homicidio qz tota trinitas in
 hoie hitat tamqua in hospicio suo. vñ
 jo. xiiij. et ad eum uenimus et mansio-
 nem apd eum faciemus. vñ toti trini-
 tati contumeliam facit qui uiro iusto
 contumeliam facit. s; ista ratio n uidetur
 extendere ad mortem hoim in iustoz
 s; in rei uitate homicidiu in iustoz ho-
 minu quantu ad aliq. piosius est
 qua hoim iustoz. cu scriptu sit. quod
 mors peccatoz pessima sit. De morte uo
 scoz scriptu s;. Preciosa e in aspectu do-
 mini mors scoz ei. mors peccatoz pes-
 sima s; qz s; uelut quedam porta p qua
 ad infernu intratur. et est quida cu-
 situl ad morte eternam. mors uo ius-
 toz quedam porta est p qua fit egres-
 sus de miseria hui' uite et ideo n solu
 magnu peccm s; homicidiu hominu
 iustoz s; et impioz. n h fiat impio di
 impio aut di fit qn fit auctoritate
 legis diuine. aliter n placet do fieri
 exe xvij. Nunq uoluntatis mee e mors
 impy dicit dñs ds. et n ut auertat
 a ius suis et uiuat. et in eode. Nolo mor-

tem peccatoris s; ut diuitur et uiuat. et dñs
 iij. Rachel plorans filios suos et noluit
 solari qz n sunt. Vbi dicit glo. Ecclia plo-
 rat. n tam morte translatos qua supplic-
 o pemptos. Supplicio in qua infernali.
 De morte uo iustoz dicit sapiens. Non e
 lugenda mors qua immortalitas desequat.
 Peccm homicidy tm s; qd cayn pondosi-
 tatem ei sustine n ualens dixit uerbu de-
 sperationis. maior est iniquitas mea qua
 ut ueniam merear. ayru s; pr qua hu-
 mana natura diuicta fuit et uncta di-
 uine. qud aliquis fuit ausus manu mit-
 tere in hoim. ul' eum occidendo ul' uer-
 berando n diuino ipeio. qn aliqua mu-
 lier nubat alicui regi illi de regno illo
 deseruit et minimo de gene ipsius. Qu-
 tum g est; deserendu hoibz cu natura hu-
 mana maritata sit filio di. Pretea si cru-
 ci tanta reuerencia exhibetur qz diuicta
 fuit corpi xpi p modicu temp. quanta
 reuerencia s; exhibenda humane nature
 que uncta est diuine ita q nūqua ab ea
 sepabitur. et h sufficiant de peccō homi-
 cidy. De illa uo iniectione manuū in ius-
 ta de qua uidetur hic esse dicendū. ni-
 chil dicitur qz eadem sunt in magna par-
 te que deberent hoim cohibere a pec-
 cato isto. ai hys que dicta sūt de peccō
 homicidy. **De remedus s; uia xviii.**

Sequitur de remedus s; uia. et no-
 tandū q; s; uia uiam triplex potest
 esse remediū. s; uia uia nō ppiam octo
 assignabimus remedia. Primū remedi-

um est extra uiam aliena est mollis res-
ponso. Vñ pu. xv. q. mollis responso frangit
uim sermo durus suscitatur furore. xxxv.
pu. Lingua mollis stringit duriciem. et h
; unum de miraculis specialibus; q. molle
frangat durum. Vñ leg. in uitis patrum
De albe machario. q. cum periret ad qu
dam locum discipulis eius procedent ipm ob
uiauit cuidam sacerdoti ydolorum portam
lignum grande. Cui dixit discipulis macha-
ry. Quo uadis demon. at ille iratus p-
cussit eum ita q. fere mortuum reliquit.
Cui p. ea obuiant abbas machariul
ait. Saluul libator; saluul. At ille. Quid
in me bonum uidisti. ut ita me saluaret.
Cui senex. Quia uidi te laborantem. Cui
sacerdos. Ego ex tua salutatioe cognoui
te seruum magni di. s. quida monach
me male salutauit que ego plagis af-
flixi. et statim opunctus est sacerdos ydo-
lorum petens ueniam. et duxerunt uuln-
ta usq. ad cellam. et sacerdos ydolorum
monachus fess; et die. so. Vide quid
leuitas sermonis fecit. et quid austi-
tas. homo iratus; uelut olla bulliens.
pu. xv. Os fatuorum ebullit stulticiam
ico aqua frigida mollis responsionis si-
fundenda. et. xxx. Nonne ardore ref-
gerabit uos. dulce uerbu est. q. uos re-
frigerant ardore ire. et sicut ex te exit
flatus unde ignis materialis accenditur.
et spiritum unde extinguatur. sic ab ore
exit durum uerbu unde ignis ire accendit.
et dulce uerbu unde ignis ire extinguat

Ad q. uideretur p. tunc illd ecc. xxvii. Si
sufflauius q. ignis exardabit. si respuerit
sup illu extinguetur. Vñ q. ex ore phi-
ciscuntur. Nec miru; si duris uerbis
ignis ire accendit. cu collisio duorum cor-
porum ignem materiallem p. ducat. Sed
remediul; extra uiam aliena silencium.
Vñ pu. xxvi. Si defecerint ligna ex-
tinguetur ignis. uelut ligna se hnt uerba
que respondentur homini iracundo. Vñ
ignis ire nutritur. Vñ ecc. viii. Ne litiges
cu homine linguato et ne struas in igne
eius ligna. Securi est; oino recede ab i-
rato sicut aliquis recedit ab igne qm n
uult oburi neq. calefieri ab eo.
Vñ ad ro. xy. Non uol defendentes hui
s. dare locu ire. Terciu remediul; extra
aliena iram ul' odium; bnficiu. Vñ
pu. xxvii. Si esurierit inimicus tuus
ciba illu. si sitis da illi aqua bibere. pri-
mal em aggregabit sup capud ei. bnficia
que inimico exhibetur sut uelut pum
accendentes inimicos eorum ad amorem.
Vñ legitur in uitis prim de quoda her-
emita noie theon. qui habebat gram sa-
nandi infirmos. Qd cu uenissent latro-
nes putantes illu aurum multu habere
ipse fecit eos stare forib; affixos. et in ma-
ne cu incole uellent eos oburere p fur-
to ipse ait. Sinite eos abire illos alio-
qu a me fugiet gra sanitaru. Statim la-
trones dissi sunt ad dnm. Legitur et de
quodam qui uocabat noie amon. qui
in egypto in hemo morabatur. qd

latrones auferbant et panes de quibus
uescebantur. Vñ amon p̄cepit duobus
draconibus ut custodirent ostiū celle. Et
cū latrones uenissent ad ostiū uidentes
dracones obstupuerunt. quos inuenit a
mon p̄ timore semi mortuos et fecit eis
parari mensam et opuncti facti sunt scilicet
in hōim. **De remedio contra iram priam. xx**
Sequitur de remedio contra iram priam
quorum primum est consolatio diuine pas
sionis. gg. Si passio dñi ad memoriam
reuoceatur nichil ad id durum quod non equo animo
toleretur. quod remedium nobis in libro
miserationum insinuatū est. ubi legitur quod fi
lij israel respicientes serpentem in palo. a
morsu serpentium ignitorum sanabantur.
Unus de serpentibus ignitis ira est a quo
quis sanatur si diligenter attendat quod
xpc in cruce pro eo sustinuit. tunc enim pa
cienter sustinebit quicquid oportebit eum
pro amore xpi pati. Secundum remedium contra
iram priam est silentium. Vñ super psalmum xii.
fatiuit statim iudicat iram suam. die
6to. Natura ire est ut plata magis fer
ueat. occulta languat. et xxvi. psalmi. qui
inponit stulto silentium iram mitigat.
Stultus est homo superbus qui stans altius
papue si iracundus sit. homo enim
iracundus non solum est stultus sed et quasi
insanus. Vñ si silentium ei inponatur
ira mitigatur. Ad hoc potest referri quod
legitur in uitali premissum de abbate ysaac. quod
requisitus a quodam fratre quare demones
eum timerent. respondit. Cum frater sum

253
monachus statui ut iracundia extra gurtem
meam non procederet. et ideo ira timent me
demones. legitur et de abbate achille quod qui
dam senex uenit ad eum et uidit eum san
guinem expuentem et requisit quod hoc esset.
Cui abbas achilles respondit. Sermo e
rat cuiusdam fratris qui me tristauerat et re
pugnauit ut non illum dicerem sed pecuniarum ut
toleretur a me. et frater est ille sermo sanguis
in ore meo et postquam eum expui requieui
sed illam tristitiam et sermonem illum sum
oblitus. Ad secundum remedium uidetur pertinere
illud psalmi. Posui ori meo custodiam cum dis
tuleret peccator aduersum me. Tertium reme
dium est consolatio diuine ordinationis. Aul
tū malū pene potest inferri nobis nisi
diuina ordinatione quod magnū solaciū
debet esse fidelibus. Omnis enim tribulatio
uelud poenitentia est quia celestis medicus qui
discretissimus est et fidelissimus habet quod in uita
sua. uixit illud psalmi. Et statuit aquas quasi
in uita et inde dispensat tam filius suus pro
ut uidet expedire. Ideo mansuete et paciē
ter toleranda est tribulatio. Istam rationem
insinuat nobis dominus iohannes. xvii. dicens. Calice
quem dedit in patrem non uisus bibam eum.
Tribulatio est quasi uirga in manu matris a
maternissime dei. quod in manu dei qui filios
suos diligit super omnem iram. Vñ ysa
xlix. Nunquam obliscata potest mulier in fan
tem suum et non misereatur filio utero sui et
si illa obliscata fuerit ego tamen non obliscar
tui. Non est multum timenda uirga que est
in manu matris amantissime scilicet matris dei

papue quā aliquis sperat p uirgam hī gla-
dio pene eterne liberari. Ad hanc ordinati-
onem respiciat dauid de quo legitur y. re-
xxv. Quia cū symei maledrēt sibi et aby-
sai amminaretur maledicenti ait dauid. di-
miste eum ut maledicat iuxta pceptū dñi
Quartū remediū est cōsidare utilitatē quā
hī tribulatio que toleratur tam in p̄sen-
ti quā in futuro. hanc utilitatē insinuat
dauid quā dicit de p̄secutoribz. Circūcede-
runt me sicut apes. Apes aculeo pungūt
s; ex alia parte mel tribuūt. atq; timent
qz pungunt. Amantur tñ qz mel tribu-
unt. sic p̄secutores itaq; pungūt dū tri-
bulationem inferunt. tñ amandi sunt
qz mel celestis dulcedinis qdām deferūt.
Mariam enī eterne cor homini ministrāt.
Quintū remediū ē cōsidatio status in quo
est iniuriat. In sanis enī ē sicut ostensū
est penit. urogata enī iniuria ipsius est
insania qui facit sic p̄h̄s dicit. Idō opati
debemus iniuriatibz n̄ uasci. Sextū
remediū est cōsideratio p̄p̄oz defectuum.
facilius enī portat aliquis defectus alienos
quā ipse defectus suos cognoscit quos oportet
ab alijs portari. Vñ in p̄u. homo in-
digens est misericors. idō aliqui defectibz
alioz ita de facili irascuntur qz suos nō
cognoscunt. Seneca. Regū animos indui-
mus illi obliti sue infirmitatis. Aliene de-
seruiunt. q̄ alienā iniuriam acceperūt.
aug. Irascē seruo tuo ne peccet. irascere
t̄ ipsi ne tu pecces. Septimū remediū ē
cōsidatio finis n̄ri mortis s; et eoz que p̄

mortem sequuntur. Vñ eccl̄ xxvii. mem-
to nouissimoz tuoz et desine inimicari
et subdit. memorare timorē dñi et non
irascere p̄ximo. Octauū remediū est
cōsidatio p̄p̄ie impotentie. Multi sunt
qui idō iram seruant cōtra p̄ximū suū
qz putant qz dedecus est; n̄ uindicare
se de eo qui iniuriatus ē eis. Qui atten-
dere debent qz n̄ nec potestatem hnt
defendendi se a muscis ul' a pulicibus.
Vñ aug. homo t̄ iucium dicit et tu-
mes et iratus es. pulicibz resiste ut dormi-
as. *Iuapit de peccō lingue et de hys q̄ debent
hoīem monē ad diligentē custodiā lingue. 1.*

Ultimo inter peccata dicendū ē de
peccō lingue. Illud remanet p̄r alia
peccā. Multi enī cauent sibi ab alijs pec-
catis qui n̄ cauent a peccō lingue. Age-
mus aut̄ de peccato lingue hoc m̄. Pri-
mo agemus de custodia lingue in diuino
Secōdo enumerabim' diuisa peccata lingue
et de uno quoq; eoz scdm ordinē p̄seq̄-
mur. Tercio uō tangem' de remedijs
cōtra peccā lingue. Multa uō sūt que
deberent hoīes monere ad diligentem
custodiam lingue. Primū ē qz dñs homi-
nem in lingua honorauit p̄ ceteris cre-
aturis. Nulli enī creature dedit dñs li-
guam naturale loquendi nisi hoī qd̄ n̄
paruum honor est. n̄ paruum bñficiū
Si uō n̄ credis bñficiū illd̄ esse magnū
cogita si mutus esses quantū bñficiū
putares si redderetur t̄ loquela. Plus eī
amaret hoc quā si daretur t̄ infinita